

Terttu Ruotsalainen
Valtuuston jäsen

28.4.2025

Lapinlahden kunta

ERIÄVÄ MIELIPIDE KOSKIEN SAVOLAN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVAN HYVÄKSYMISTÄ

Pyydän merkitsemään valtuuston 28.4.2025 pöytäkirjaan kirjattavaksi eriävän mielipiteen koskien Savolan tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymistä.

Perustelut talouden, ympäristön ja yhteiskunnallisen kestävyyskannalta:

Tuulivoimapuiston taloudelliset vaikutukset ovat vähäiset, eikä niiden vaikutusta Lapinlahden kuntatalouteen tiedetä tarkasti lukuun ottamatta kiinteistöverotuloa, joka on ensimmäisenä vuonna 192 000 €, ollen kunnan talousarvion kokonaistuloista 0,45 prosenttia ja verotuloista 0,96 prosenttia. Vertailun vuoksi todettakoon, että Lapinlahdella on tällä hetkellä esim. yritysomaisuuden tuottoja jopa 1,8 M€ vuodessa eli kymmenkertaisesti Savolan hankkeen laskelmiin verrattuna. Tuulivoiman tuotot laskevat ajan myötä eikä tiedetä, miten jakosuhte muuttuu tulevaisuudessa. Tulot ovat epävarmoja ja talousvaikutuksia on liioiteltu. Tässä vaiheessa ei tiedetä, kuka saa esim. rakentamisaikaiset urakat.

Savolan tuulivoimapuistoon suunnitellut tuulivoimalat ovat kooltaan massiivisia, 250 m korkeita. Tuulivoimaloiden vaikutusta ympäristöön, luontoon ja eläimiin ei ole voitu riittävästi mitata tai tutkia. Tuulivoimatuotannon pitkäaikaisvaikutuksia ei vielä tunneta riittävästi. Hanke lisää metsäkatoa ja metsäalue pirstoutuu, koska puusto kaadetaan voimaloiden ja sähkönsiirtoreittien alueelta.

Tuulivoimarakentamisella on kielteinen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen. Riistaeläinten elinalueet ja kulkureitit muuttuvat. Alueen luontoarvot vähenevät ja kärsivät sekä maisemamuutokset olisivat pysyviä. Metsäinen alue muuttuisi pysyvästi teollisuusalueen kaltaiseksi. Tuulivoimapuiston rakentaminen, käytön aikainen toiminta ja käytön lopettamisen aikainen toiminta vaikuttavat suorasti ja epäsuorasti ympäristöön. Väliaikaiset ja uudet ajoreitit, metsänhakkuut, raivaukset ja rakentamisen aikainen työmaaparakkikylä jättävät ympäristöön jälkiä, joiden korjautuminen on hidasta.

Lainsäädännön perusteella tulee kaavoituksessa antaa painoarvoa lähialueen asukkaiden näkemyksille. Kunnan asukkaille tehtiin kysely, joka antaa viitteitä siitä, että tuulivoimalahankkeisiin suhtaudutaan kohtuullisen myönteisesti. Mutta satunnaisotantaan perustuva kysely ei kerro sitä, mitä tuulivoimalapuiston lähellä olevat kuntalaiset todellisuudessa ajattelevat tuulivoimalasta. Perustuuko näkemys mielikuvaan vai tietoon, onko tuulivoimaloiden vaikutuksista todellisuudessa otettu selvää useasta eri näkökulmasta.

Kaavan valmistelun ollessa kesken, on tuulivoimakaavan hyväksymisen "houkuttimeksi" liitetty toinen, aurinkovoiman ja energiavarastoinnin hanke, jota ei ole sen tarkemmin päättäjille esitelty. Olemme kuulleet puhetta lisätuloista, jotka toteutuvat, jos ensin tuulivoimakaava hyväksytään. Käsitykseni mukaan tällainen asioiden yhteen liittäminen ei ole hyvän hallinnon mukainen toimintatapa, eikä myöskään moraalisesti ja eettisesti oikea lähestymistapa. Kaikki kaava-alueelle ja sen läheisyyteen sisällytettävä ympäristöön ja yhteisöihin vaikuttava yritystoiminta olisi tullut sisällyttää kaavan valmisteluun, jolloin myös viranomainen olisi saattanut arvioida YVA-menettelyn tarpeen toisin.

Päätöstä tehdessä on myös syytä ottaa huomioon useampi epävarmuustekijä. Ensinnäkin EU:ssa on jo päätetty sitovasta ennallistamislainsäädännöstä, jonka mukaan 30 % maa- ja vesialueista on ennallistettava luonnontilaisen kaltaiseksi. Ympäristöministeriö valmistelee tästä kansallista asetusta.

Lapinlahtelaiset maanomistajat ja asukkaat ovat jo antaneet suuren panoksen "yhteiskunnallisen" infran tarpeisiin. 5-tie, Savon rata, Fingridin Järvilinja ja Atron ja Itäkosken voimalaitosten säännöstely merkitsevät tuhansien hehtaarien altistamista yhteiskunnan tarpeille ja "vihreälle siirtymälle". Voimme edistää puhdasta energiaa muutoinkin, mm. biokaasun tuotannon avulla. Eräs tuulivoimahankkeiden ongelma on niiden epäsuhtaisuus: vuokratuotot kohdistuvat harvoille, tuotannon tulot kuntamme ulkopuolelle. Mutta haittoja joutuvat ottamaan vastaan lukuisat kuntalaiset.

Maan hallitus on puolivälierän riihessä 23.4. päättänyt linjauksesta, jonka mukaan "jos tuulivoimarakentamista ohjaava yleiskaava ei sijoitu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle, tuulivoimala on sijoitettava vähintään kahdeksan kertaa tuulivoimalan kokonaiskorkeuden etäisyydelle olemassa olevista asuinrakennuksista ja rakentamisluvan saaneista asuinrakennuspaikoista sekä kaavassa osoitetuista asuinalueista ja asuinrakennuspaikoista". Puolivälieräriihen kirjauksessa todetaan edelleen, että otetaan käyttöön suostumusmenettely. Asiaa arvioidaan lausuntopalautteen pohjalta. Tässä Savolan kaavahankkeessa linjaus tarkoittaisi 2 km. Nyt kaava on laadittu 1,5 km etäisyydellä.

Suomen Riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos. Se toimii MMM:n hallinnonalalla ja on osa julkista riistakonsernia. Riistakeskukselta ei ole pyydetty lausuntoa kaavahankkeen eri vaiheissa, ei luonnosvaiheenkuulemisen eikä ehdotusvaiheen kuulemisen aikana. Miksi ei ole pyydetty lausuntoa tältä viranomaiselta?

Suomen riistakeskuksen Pohjois-Savon aluetoimisto on antanut 25.4.2025 lausunnon Savolan kaavahankkeessa, jossa kiinnitetään huomiota useisiin eri näkökohtiin. Lausunnossa todetaan mm., että kaavan alueelle on muodostunut susireviiri, jossa Lantonsuon alue kuuluu reviirin keskusalueeseen. Luonnonvarakeskus (Luke) vahvistanee alueen susireviiriialueeksi kesällä 2025? Suurpedot kuuluvat EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV tiukasti suojeltuihin lajeihin. Susi on suurpeto. Luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n mukaan luontodirektiivin liitteen IV lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös metsokantoihin ja niiden menestymiseen alueella.

Savolan osayleiskaava on laadittu puutteellisilla tiedoilla, Suomen Riistakeskusta ei ole kuultu. Maan hallituksen puolivälierän riihen mukaan tuulivoimaloiden etäisyysääntelyä ollaan muuttamassa. Uudistuksen voimaantulosta ei ole tässä vaiheessa tietoa, eikä tiedetä, miten se vaikuttaa nyt vireillä olevaan kaavaan. Jos Savolan kaava hyväksytään, erityisesti kun nyt tiedetään maan hallituksen linjaus, tuntuu kovin epäoikeudenmukaiselta kuntalaisia kohtaan se, että tässä kaavassa etäisyys on asutukseen 1,5 km, mutta kahdessa muussa tuulivoimakaavahankkeessa kenties jotain muuta, jos ne toteutuvat.

Hankkeen vaikutukset ulottuvat pitkälle tulevaisuuteen. Tuulivoimalahankkeita ja niiden merkitystä kuntatalouteen, ympäristöön ja luontoarvioihin tulee tarkastella useammasta eri näkökulmasta ja viitekehyksestä.

Lapinlahden kunnan tulee hylätä suunnitelmat yhtenäisiä metsäalueita pirstovista hankkeista. Tulevalla valtuustokaudella on laadittava maankäyttöä ja suunnittelua ohjaava kestävä kehityksen ohjelma, jossa otetaan huomioon ympäristön, talouden, kulttuurin ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden näkökulmat.